

APROB

\_\_\_\_\_/semnat /\_\_\_\_

Data „05” august 2019

Mihail COTOROBAI

Avocatul Poporului (Ombudsmanul)

**RAPORT PRIVIND VIZITA PREVENTIVĂ  
CENTRUL DE PLASAMENT TEMPORAR PENTRU PERSOANELE CU  
DIZABILITĂȚI (ADULTE) DIN BĂDICENI, SOROCA**

**27 iunie 2019**

**Raportul a fost elaborat de,**  
angajații Oficiului Avocatului Poporului,  
Direcția prevenirea torturii:

- *Liudmila BODRUG, consultant principal, Direcția prevenirea torturii OAP*
- *Lilian TUDOSAN, consultant superior, Direcția prevenirea torturii OAP*
- *Iurie DUBENCO, consultant superior, Direcția prevenirea torturii OAP*
- *Alexandru ZUBCO, Șef Direcție, Direcția prevenirea torturii OAP*



## A. INFORMAȚII GENERALE DESPRE VIZITĂ

În conformitate cu dispozițiile paragrafului 8 din Regulamentul de organizare și funcționare a Oficiului Avocatului Poporului aprobat prin Legea nr.164/2015 și a art.24, al.2 din Legea cu privire la Avocatul Poporului nr.52/2014 și a dispoziției Avocatului Poporului din 27 iunie 2019, a fost efectuată o vizită preventivă la Centrul de plasament temporar pentru persoane cu dizabilități (adulte) din comuna Bădiceni, r-l Soroca (*în continuare CP Bădiceni*).

**Scopul vizitei:** Monitorizarea situației privind respectarea drepturilor persoanelor aflate în custodie în scopul prevenirii torturii și relelor tratamente.

### Standarde de monitorizare:

- 1) Normele CPT;
- 2) Rezoluția CES nr.663 C (XXIV) din 31/07/1957 privind Ansamblul de reguli minime pentru tratamentul deținuților;
- 3) Recomandarea Comitetului de miniștri ai statelor membre, referitoare la Regulile penitenciare europene REC (2006)2;
- 4) Rezoluția ONU nr.43/173 din 09/12/1988 privind Principiile pentru protecția persoanelor aflate sub orice formă de detenție sau închisoare;
- 5) Rezoluția ONU A/RES/57/199 din 18/12/2002 privind Protocolul opțional la Convenția împotriva torturii și a pedepselor sau tratamentelor inumane sau degradante.

**NOTĂ:** Aspectele relatate în Raportul de vizită descriu exclusiv situația din ziua monitorizării!

## B. INFORMAȚII GENERALE DESPRE INSTITUȚIE

CP Bădiceni se află în gestiunea Agenției Naționale Asistență Socială - autoritate administrativă în subordinea Ministerului Sănătății, Muncii și Protecției Sociale al R. Moldova. Centrul de plasament este amplasat în satul Bădiceni, r-l Soroca și dispune de o capacitate de 450 locuri.

La momentul vizitei în instituție se aflau 365 beneficiari. Alți 24 beneficiari ai instituției locuiau în „locuințele protejate” din satul Zgurița și satul Bădiceni, r-l Soroca.

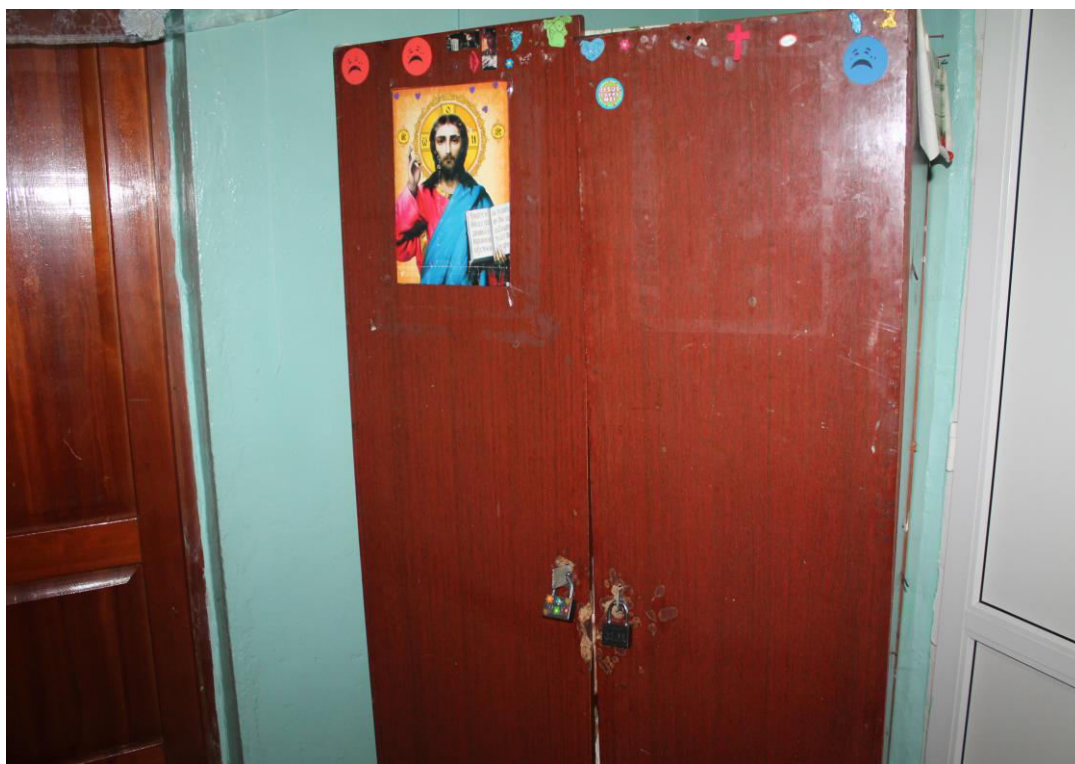
## C. COOPERAREA

Administrația CP Bădiceni a manifestat deschidere și cooperare pe durata vizitei. Angajații OAP nu au avut restricții la accesul în instituție, secția medicală și spațiile locative. Au fost intervievați Șefa Serviciului medical, Doamna Ludmila Dovbenko (suplinea funcția de director, pe perioada aflării acestuia în concediul anual), angajați și beneficiari.

## D. CONDIȚIILE MATERIALE

Beneficiarii sunt cazați în două blocuri locative câte două etaje fiecare - blocurile ”A” și ”B” câte 10 grupe în fiecare bloc (în total 20 grupe). Centrul de plasament dispune de bloc medical. La etajul 1 este amplasat izolatorul în care la momentul vizitei se dețineau 9 persoane bolnave de tuberculoză. La etajul 2 este amplasată bucătăria, însă beneficiarii se alimentează în saloane, deoarece nu există cantină. În toate blocurile Centrului de plasament condițiile materiale sunt relativ satisfăcătoare.

**CP Bădiceni nu este acomodat pentru persoanele cu dizabilități locomotorii, iar beneficiarii care au probleme cu membrele inferioare cu dificultate urcă scările neadaptate spre spațiile locative.**



*Foto din blocul A*



*Foto din blocul B*

Potrivit angajaților, precum și din cuvintele beneficiarilor, aceștia au acces la baie o dată pe zi. Beneficiarii nu au acces la lucrurile personale, acestea fiind depozitate în dulapuri aparte, iar cheia de la dulap o deține sora medicală/infirmiera de la post. La fel, beneficiarii nu pot folosi noptierele, acestea fiind încuiate cu lacăt. Podeaua în saloanele locative este din linoleum, care este deteriorat. În veceu/baie faianța este deteriorată. Saltelele sunt în stare deplorabilă sau vechi.

CP Bădiceni dispune de un Bloc „așa numitul Bun – de beneficiari” – grupa 7 în care sunt plasați 14 beneficiari în cele 4 camere (2 camere a câte 4 beneficiari și 2 camere a câte 3 beneficiari).





*Foto din blocurile sanitare*

Spațiile wc sunt delimitate prin separeu și uși, însă chiuvetele nu au capac. În baia comună persistă umezeală, inclusiv din cauza ventilației reduse. Dușul este organizat în aceeași încăpere a băii comune.

Centrul de plasament dispune de bucătărie, compusă din 4 secții (secția de fierbere, de legume, păstrarea pînii, păstrarea cărnii). Angajații au comunicat că lucrează câte 4 persoane în trei ture (în total 15 angajați) precum și sunt încadrați în muncă la cantină 2 beneficiari.

Potrivit angajaților, beneficiarii sunt asigurați cu produse alimentare suficiente, sunt alimentați de 3 ori pe zi și au două mese așa zisele „gustări” – la 11.00 min. și 16.00 min. Meniul se face în fiecare zi pentru ziua următoare. Mese cu alimentare dietetică sunt preparate doar când beneficiarii au acutizări de sănătate.

Pentru beneficiarii plasați în izolator este prevăzută alimentație suplimentară. Aprovizionarea cu produse alimentare are loc în urma licitațiilor, cu o periodicitate de o dată la 6 luni. Distribuirea hranei are loc prin „căldări” în fiecare grupă. În activități de curățare a legumelor, spălarea vaselor și podelii sunt implicate beneficiarele.



*Foto încăperi ale bucătăriei*

## **E. DREPTUL LA SĂNĂTATE**

CP Bădiceni dispune de 3 posturi medicale cu 3 săli de proceduri. La postul A – 116 beneficiari, la postul G – 123 de beneficiari și la postul V – 107 de beneficiari. În cadrul Centrului de plasament activează 21 de surori medicale care lucrează în 5 ture (infirmierele câte 12 ore, iar asistentele medicale – câte 24 de ore). Conform organigramei instituției: medic psihiatru (angajat pe 0,5 salariu și vine de la Soroca 2 ori pe săptămână); medic terapeut (pe 1,5 salariu), medic ftiziopulmonolog (pe 0,25 salariu), medic stomatolog (pe 0,25 salariu, însă mai des administrația Centrului de plasament transportă beneficiarii la Centrul de sănătate Soroca și achită pentru ei. **Majoritatea beneficiarilor**

**au probleme dentare. Însă, programele garantate nu includ posibilitatea tratării afecțiunilor dentare/ stomatologice, implant, etc – decât doar extracțiile.**

Potrivit medicului-șef și personalului medical, personalul angajat în serviciul medical la CP Brînzeni este insuficient pentru numărul de rezidenți plasați. Totuși, instituția nu se confruntă cu dificultăți la aprovizionarea cu medicamente. Licitația are loc o dată pe an, iar la necesitate poate avea loc la 6 luni. Potrivit intervievaților, seringile utilizate sunt arse în cazangerie.

În secția medicală sunt amplasate birourile dentistului, terapeutului, sala de proceduri "A", farmacia și depozitul farmaciei.

Urmare a examinării unor dosare medicale la ocazie, echipa de vizită a constatat că lipsesc acorduri la informare la intervențiile medicale, or acestea erau semnate doar la momentul plasării în CP Brînzeni. **Avocatul Poporului reamintește CP Brînzeni despre necesitatea respectării dreptului la informare despre tratamentul oferit beneficiarilor, ca unul din elementele esențiale asigurării drepturilor pacientului la sănătate. La fel, Ombudsmanul recomandă serviciului medical reexaminarea periodică a beneficiarilor în vederea stabilirii conformității tratamentului necesar medical, în special a beneficiarilor cu maladii.**

La fel, din 10-15 cartele medicale ale beneficiarilor verificate, s-a observat că acordurile de pe prima pagină erau la toți semnate cu datele 14.04.19 sau 15.04.19 (acord pentru tratament terapeutic, tratament indicat de medicul psihiatru, iar în una era semnat acordul pentru vaccina antigripală), fapt ce ar demonstra că aceste acorduri nu se i-au în fiecare caz aparte la necesitate.



*Foto cabinetul de proceduri*

## F. ACTIVITĂȚI OCUPAȚIONALE/ INTEGRAREA SOCIALĂ

La momentul vizitei asistentul social se afla în concediu. Astfel, echipa de vizită nu a avut acces la dosarele personale ale beneficiarilor. Potrivit administrației - beneficiarii nu prea au ocupație.

În CP Bădiceni funcționează un atelierul de cusut în care sunt implicate 12 fete și un atelier de mobilă în care activează 8 bărbați. Unele beneficiare se ocupă cu împletitul. Potrivit administrației (fapt ce nu a fost posibil de verificat) există planuri individuale pentru beneficiari și o dată la 6 luni asistentul social evaluează situația beneficiarilor. *De facto*, doar câțiva beneficiari sunt antrenați în activitățile sus-menționate. În mare parte, beneficiarii nu sunt antrenați în activități pentru dezvoltarea și socializarea acestora. **Ombudsmanul recomandă CP Brînzeni să revizuiască programele ocupaționale și să inițieze activități de dezvoltare și socializare utile și necesare beneficiarilor.**

Beneficiarii pot apela la Programul Casa protejată.

Centrul de plasament dispune de un birou în care se află frizeria (frizerul angajat pe 1 salariu). Programe privind planificarea familiei nu există. CP Bădiceni dispune de seră, în care lucrează angajații (lemnarul și lucrătorii auxiliari) și unii dintre beneficiari.

**Avocatul Poporului reamintește că rolul asistentului social este net importantă în instituția de menire socială. Lipsa/ regimul de lucru (se prezintă la urgență) trezește dubii serioase cu privire la eficiența activității acestui angajat important în instituție. Mai mult, un singur angajat la numărul de rezidenți este insuficient, având în vedere faptul că asistentul social are nu doar misiunea de documentare și evidență socială, dar și de reintegrare a beneficiarilor. Lipsa acestuia/ precum și a psihologilor angajați conduce la vicii în sistemul de asistență și integrare socială a custodiaților.**

## G. INCIDENTE/ABUZURI/ RELE TRATAMENTE

Potrivit angajaților CP Bădiceni, abuzul de alcool (la momentul primirii indemnizației pe card) este principalul factor ce provoacă agresivitatea și violența în instituție (beneficiar-beneficiar, angajat-beneficiar și invers). Având în vedere că, beneficiarii pot ieși liber în afara instituției, aceștia, în mare parte merg la magazinele din localitate, unde consumă băuturi sau merg la localnici, care, la fel le oferă băuturi alcoolice de calitate proastă. CP Bădiceni conlucrează cu autoritățile locale, polițistul de sector în vedere depășirii situațiilor de conflict. Însă, problema prevenirii abuzului de alcool predomină. Sancțiunile contravenționale nu determină responsabilizarea beneficiarilor. Infermierele au menționat că au fost maltratate de multiple ori de beneficiarii ce au consumat băuturi.

Centrul de plasament nu dispune de Registru în care ar înscrise date cu referire la incidentele și crizele comportamentale, aplicare a tratamentului inuman sau degradant, precum și acțiunile de tortură. Au fost analizate Registru de evidență a recepționării și transiterii plîngerilor declarațiilor informațiilor și Registru pentru înregistrarea beneficiarilor excitați.

Urmare, a constatărilor în perioada vizitei, conducându-ne de prevederile art.24 a Legii nr.52/2014 cu privire la Avocatul Poporului (Ombudsmanul):

**SE PROPUNE:**

- 1) A lua act de constatările și concluziile Raportului de vizită la CP Bădiceni din 27 iunie 2019;
- 2) A emite un aviz cu recomandări formulat în temeiul articolului 24 (1) (2) din Legea Republicii Moldova cu privire la Avocatul Poporului (Ombudsmanul) nr.52 din 03.04.2014;
- 3) A remite Raportul de vizită autorităților responsabile: Agenției Naționale Asistență Socială, CP Bădiceni pentru reacționare conform competenței;
- 4) A plasa Raportul respectiv pe pagina web a OAP pentru informare și diseminare.

Executor:

Liudmila Bodrug,

Consultant principal, Direcția prevenirea torturii

/ semnat /

Coordonat:

Alexandru Zubco,

Șef Direcție, Direcția prevenirea torturii OAP

/ semnat /